

УПРАВЛІННЯ У СПРАВАХ СІМ'Ї, МОЛОДІ ТА СПОРТУ
ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

вул. Пастерівська, 102, м. Черкаси, 18000, тел.: (0472) 63-85-96, 63-85-59
e-mail: 33903680@ck.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 33903680

від _____ 20__ р. № _____

На № 5-19/VIII від 19.02.2021 р.

Черкаська обласна рада

Про виконання у 2023 році
завдань і заходів обласної програми
національно-патріотичного виховання

На виконання рішення Черкаської обласної ради від 19.02.2021 № 5-19/VIII
„Про затвердження обласної цільової програми національно-патріотичного
виховання в Черкаській області на 2021-2025 роки“ надаємо інформацію згідно
з формою, що додається.

Додаток: на 47 арк. в 1 прим.

Начальник управління

Іван СОЛОДКИЙ

Тетяна Жукович (0472) 63-85-59

Черкаська обласна державна адміністрація
№ 02/14/01-09//4419 від 15.02.2024

Черкаська обласна рада

651/01-123 від 16.02.2024

Виконання завдань та заходів у 2023 році
обласної цільової програми національно-патріотичного виховання Черкаської області на 2021-2025 роки

№ з/п	Зміст заходу	Строки виконання	Відповідальні виконавці	Стан виконання
1	2	3	4	
1. Активізація діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування та громадських організацій у сфері національно-патріотичного виховання дітей та молоді				
1.1	Сприяти наданню фінансової та організаційно-методичної допомоги громадським об'єднанням національно-патріотичного спрямування у проведенні військово-історичних фестивалів, військово-патріотичних зборів, реконструкції військово-історичних подій, військово-патріотичних ігор та військово-спортивних таборів для молоді та інші заходи виховання національно-патріотичного виховання	2021-2025 роки	Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної державної адміністрації, Управління освіти та науки Черкаської обласної державної адміністрації, Управління культури та охорони культурної спадщини Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)	Управлінням у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної адміністрації (далі – Управління) постійно надається організаційно-методична та фінансова допомога громадським організаціям у проведенні заходів національно-патріотичного спрямування. Протягом 2023 року Управлінням спільно з громадськими об'єднаннями національно-патріотичного виховання проведено наступні військово-патріотичні заходи: з 22 по 23 квітня 2023 року спільно з громадською організацією „Поклик Яру“ відбулася реалізація конкурсних проектів, розроблених інститутами громадського суспільства та ініціативними групами: туристичне змагання імені Василя Чучупака. Під час заходу 64 учасники отримали додаткові знання, навички і уміння у сфері національно-патріотичного виховання. Дізналися та ушанували героїв боротьби українського народу за незалежність України, а також взяли участь у туристичному змаганні, де кожну команду чекало випробування: 50 контрольних пунктів, з яких 3 – інтерактивні; 40 км шляху, які пройшли найвитриваліші; холодноярське болото, яке ламало не одного відчайдуха. Крім того, дізналися більше про історію Холодного Яру, про визвольні змагання на

				його теренах і про головних особистостей під час тих подій; з 21 по 23 липня 2023 року похід-вишкіл Холодним Яром „Шляхами воли 2.0“. Під час заходу учасники отримали додаткові знання, навички і уміння у сфері національно-патріотичного виховання, а головне дізналися та ушанували героїв боротьби українського народу за незалежність України; збільшилася кількість молодих людей, які через ознайомлення з українською духовно-культурною спадщиною поінформовані про героїчні сторінки історії та сучасності України, а також стануть прикладом із пропаганди громадянської активності серед свого оточення. Загальна кількість учасників – 35 осіб; В області функціонує обласна Школа виховників джур Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри „Сокіл“ („Джура“). Для виховників роїв, куренів, керівників гуртків „Джура“, організаторів гри в регіоні проводяться навчання, заняття та консультації у змішаному форматі (очно-дистанційному). Згідно з програмою, виховники опановують теоретичний і практичний аспект організації роботи з дітьми в рамках Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри „Сокіл“ („Джура“). Так, у жовтні в Уроцищі Холодний яр проведено обласний польовий вишкіл для 20 виховників куренів, роїв Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри „Сокіл“ („Джура“) закладів освіти області. В листопаді проведено Школу курінного отамана Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри „Сокіл“ („Джура“).
1.2	Забезпечити проведення обласної спартакіади допризовної молоді	2021-2025 роки	Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної	У зв'язку з воєнним станом освітній процес у 2023 році частково відбувався в онлайн форматі. Тому учні закладів загальної середньої освіти до участі у проведенні

			державної адміністрації, управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації, Черкаський обласний територіальний центр комплектування та соціальної підтримки, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)	обласної спартакіади допризовної молоді не долучалися.
1.3	Забезпечити облаштування пам'ятних місць на Черкащині, пов'язаних із боротьбою за волю України	2021-2025 роки	Управління культури та охорони культурної спадщини Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)	В області налічується 72 пам'ятників, пам'ятних дошок, хрестів, місць поховань загиблих (померлих) осіб, які брали участь у захисті України під час проведення АТО та 31 меморіальний знак. Органами місцевого самоврядування особлива увага привертається проведенню у належний стан пам'ятників та пам'ятних знаків, меморіальних знаків, місцям поховань осіб, які брали участь у захисті України, а також впорядкуванням прилеглої до пам'ятників території. Комунальними підприємствами населених пунктів області за участю громадськості, студентської та учнівської молоді систематично проводяться роботи щодо забезпечення упорядкування та утримання в належному стані меморіальних комплексів, пам'ятників і меморіальних дошок, пов'язаних із боротьбою за волю України. Меморіальні дошки, пам'ятники та пам'ятні знаки, присвячені подіям та учасникам проведення АТО/ООС. Також на території області плануються облаштування нових пам'ятних місць на місцях поховань учасників війни проти російської федерації. У м. Золотоноша на базі ЗОШ № 6 діє гурток „Юні

			волонтери", який займається облаштуванням пам'ятних місць м. Золотоноші, пов'язаних із боротьбою за волю України. Волонтери доглядають пам'ятник героям Небесної Сотні, покладають квіти, вишановують пам'ять хвилиною мовчання.
	Сприяти залученню до планування та реалізації заходів із національно-патріотичного виховання ветеранських громадських організацій, члени яких захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції та операції об'єднаних сил, відсічі і стримуванні збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях.	2021-2025 роки	Управління у справах сім'ї, молоді та спорту обласної державної адміністрації, Черкаський обласний територіальний центр комплектування та соціальної підтримки, Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, місцеве самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)
1.4			Представники ветеранських громадських організацій, члени яких захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції та операції об'єднаних сил, відсічі і стримуванні збройної агресії Російської Федерації долучаються до реалізації заходів із національно-патріотичного виховання. З початком повномасштабного російського вторгнення заклади освіти області, співпрацюючи з громадськими та волонтерськими організаціями, активно включилися у волонтерську діяльність, спрямовану на допомогу ЗСУ, Теробороні. Відбуваються зустрічі з військами, уроки мужності, виховні години, учнівські конференції. Впродовж 2023 року закладами освіти проведено понад 30 тис. таких заходів. У закладах освіти області функціонує 647 шкільних волонтерських загонів. Але сьогодні майже кожен учень є волонтером. Юні волонтери надають шефську допомогу понад 3,9 тис. осіб, які цього потребують, у тому числі понад 1,3 тис. родинам учасників АТО/ООС, Революції Гідності, воїнів-захисників України від російського вторгнення. Діти спільно з педагогами та батьками проводять благодійні акції, концерти, ярмарки, лотереї, виготовляють обереги, листівки, малюють малюнки та пишуть листи для воїнів, готують для них різні смаколики, плетуть маскувальні сітки, виготовляють окопні свічки тощо. Наразі практично кожен заклад освіти перетворився на потужний волонтерський центр, в якому працюють і дорослі, і діти.

			з 26 по 27 серпня 2023 року Управлінням у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської ОДА спільно з комунальною установою „Черкаський обласний центр фізичного здоров'я населення „Спорт для всіх“ проведено обласний забіг в межах Всеукраїнського патріотичного заходу з легкої атлетики в пам'яті про загиблих воїнів „Паную воїнів, біжу за героїв України“ в м. Черкаси. Кількість учасників – 309 осіб
Забезпечити проведення тематичних зустрічей для молоді з відомими особистостями, здобутки яких сприяють розвитку України як сучасної європейської національної держави	2021-2025 роки	Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної державної адміністрації, Управління культури та охорони культурної спадщини Черкаської обласної державної адміністрації, Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)	У 2023 році проведено ряд тематичних зустрічей для молоді з відомими особистостями, здобутки яких сприяють розвитку України як сучасної європейської національної держави, а саме: організовано творчі зустрічі із письменниками: Юлією Гончар, Олександром Козинцем, Богданом Красавцевим, Дмитром Безверхнім, Віктором Скороною, Володимиром Поліщуком; Валерієм Власюком; Анатолієм Горбівненком; поетом Валерієм Маснюком; відбулися зустрічі з народним художником України, письменником, колекціонером, видавцем, лауреатом Національної премії України ім. Т.Г. Шевченка Миколою Бабаком; художником з Полтавщини Володимиром Мірошинченком „Натхненно творю красу...“, із черкаською мисткинею Тетяною Байда-Усенко-Сосуліною; із істориком, публіцистом, політиком Володимиром В'ятровичем; із заслуженою артисткою України Наталією Мамалігою „У колі муз“, із військовим капеланом „Капелани. На службі Богу і Україні“ (до Дня українського добровольця); музейна зустріч з відомою черкаською блогеркою, поетесою, майстринею Ларисою Горбенко в рамках проекту „До музею на гостини“, із поетесою, композиторкою, виконавицею музичних творів Тамілою Чуупак „Молосся пісню до неба“; проведено: відеоподжаст „Срібною в'язю тихі слова“ Людмили Тараненко (до 75-річчя черкаської письменниці);

				зустріч на платформі ZOOM з Масенком Віталієм Васильовичем, українським істориком, доктором історичних наук, професором, завідувачем кафедри історії України ЧНУ ім. Богдана Хмельницького - проект „Говоримо українською про Україну“; зустрічі у клубі „БібліюГІСТЬ“ з письменницею Людмилою Охріменко; поетом Валерієм Масноком.
	Сприяти залученню учнів, студентів, педагогічних колективів до пошуку, охорони, збереження духовно-культурної, історичної пам'яті українського народу (пісні, легенди, перекази, історико-архітектурні та природно-ландшафтні об'єкти тощо)	2021-2025 роки	Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації, Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, місцеве самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)	З метою вивчення та збереження культурної спадщини рідного краю, вивчення традицій та звичаїв українського народу для школярів у закладах освіти проводяться відповідні виховні заходи. У 2023 році в закладах освіти області функціонувало 608 гуртків та клубів патріотичного спрямування, 52 з яких народознавчі. Діяльність гуртків спрямована на дослідження та вивчення народних звичаїв, традицій, обрядів, культури та побуту рідного народу. Їх заняттями охоплено 754 учні. У січні та грудні на Черкаського обласного центру туризму, краєзнавства і екскурсій проведено обласний фестиваль дитячих творчих колективів „Щедрівочка – щедрувала“, спрямований на популяризацію народних звичаїв та обрядів новорічно-різдвяного циклу. До участі у фестивалі долучилося 23 дитячі творчі колективи області (близько 300 учасників).
1.6				
1.7	Забезпечити проведення тематичних конкурсів серед учнівської та студентської молоді з образотворчого мистецтва, тематичних фотовиставок, постановок, музичних виступів національно-патріотичного спрямування тощо	2021-2025 роки	Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації, Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної державної адміністрації, Управління культури та охорони Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації,	На базі обласних закладів позашкільної освіти проведено понад 50 заходів патріотичного спрямування, до яких долучилося близько 10 тис. дітей та молоді. Відбулися обласні учнівські конкурси, змагання, фестивалі, конференції тощо. Зокрема, відбувся обласний фестиваль дитячих творчих колективів „Щедрівочка-щедрувала“, обласна експедиція учнівської молоді „Мій рідний край“, обласна фотовиставка до Дня Соборності України „Україна – це ми!“, обласна виставка-конкурс науково-технічної творчості учнівської молоді „Наш пошук і творчість – тобі, Україно!“, обласний етап Всеукраїнського конкурсу екскурсоводів музеїв навчальних закладів „Край, в якому я живу“, обласна

		органи місцевого самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)	виставка-конкурс декоративно-ужиткового та образотворчого мистецтва „Знай і люби свій край“, обласний фотоконкурс та виставка „Україна – це ми!“, конкурс „Український орнамент перемоги“, обласний конкурс юних фотографів „Моя Україно!“, обласний заочний конкурс дитячого кіно та телебачення „Веселка“, обласний фестиваль ватр-представлень ролів Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»), присвячений Дню захисників і захисниць України та Дню Українського козацтва; VIII обласна патріотична учнівська онлайн-конференція „Герої серед нас“, обласний етап Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри „Сокіл“ („Джура“) та інші. Проведено виставку серії графічних робіт студентів кафедри дизайну ЧДІТУ „Майдан“ до Дня Гідності і Свободи; Відкрито мистецький вернісаж молодих художників, сестер Анжеліни і Анжеліки Коцелюк „З Богом у серці! З любов'ю до України! З вірою у Перемогу!“, виставку творчих робіт молодого митця Антона Богачова; персональну виставку живопису Яни Якимчук; виставку творчих робіт учнів Черкаської дитячої художньої школи імені Данила Нарбуטה „Творимо: від пошуків до здобутків“. Також проведено лекції: „Взялися до зброї першими. Участь черкашан у битвах 1941 року“ (з нагоди Дня скорботи і вшанування пам'яті жертв війни); „Трагедія Крут“ з презентацією відеоряду (до Дня пам'яті Героїв Крут); „Ті, що пройшли крізь пекло. Черкашани – в'язні нацистських концтаборів“ (до Міжнародного дня визволення в'язнів нацистських концтаборів); „Символ твоєї свободи“ (до Дня Української Державності); Урок знань „Моє серце - сталь, моя кров – Азов“;
--	--	--	--

			Урок державності „Велич, влада, сила в атрибутах і символіці“; Патріотичні ігри: „Моя Україна – незламна і незалежна“, „День незалежності України“, „День Української Державності“, „В моєї України сто облич“; „Знай своїх, вчи історію“; Тематичні екскурсії: „Війна триває...“ з нагоди Дня пам'яті „кіборгів“ - захисників Донецького аеропорту; „Вони не чекали наказу. Уродженці Черкащини – добровольці російсько-української війни“, „Рух Опору на Черкащині“ з нагоди дня партизанської слави; „Чотири штурми Черкас“ - (до дня визволення м. Черкаси від нацистських загарбників); „Доброворці“ (до Міжнародного дня волонтера); „Війна. Грані“ (до Дня Збройних Сил України); „Феномен родини Симиренків“; екскурсія-демонстрація (до 160-річчя від дня смерті Платона Симиренка); до дня пам'яті жертв Голокосту „Голокост на Черкащині“; „Майдан очима черкашан“ (до Дня Героїв Небесної Сотні); Інтерактивні тематичні екскурсії: „Голодомор 1932 – 1933 років на Черкащині з читанням спогадів очевидців“ до Дня пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 років в Україні; Історичний відеоеккурс „Репортаж із Чорнобиля“; „Рух Опору на Черкащині“ з нагоди дня партизанської слави; Обласні конкурси: мистецький конкурс патріотичної пісні „Народ мій є, народ мій завжди буде“ до Дня захисників і захисниць України; фестиваль родинної творчості „Родинні скарби Черкащини“ (дистанційно); огляд-конкурс творчих колективів людей з інвалідністю „Барви життя“; конкурс протязної пісні „Над Чумгак-рікою“ в рамках проведення Мандрівного фольклорного „УЗВАРфест“ Мистецький проект „Театр воєнної доби“
--	--	--	--

				(дистанційно). У Черкаській обласній дитчій бібліотеці експонуються виставки робіт учасників художньої студії „Барви натхнення“ Черкаської дитячої школи мистецтв № 2 „Україна – це держава. Незалежна, правова!“ та Черкаської дитячої художньої школи ім. Данила Нарбута „Мальовнича Україна“.
1.8	Забезпечити сприяння та організацію відвідування молоддю пам'ятних місць, пов'язаних із боротьбою за волю України та розвитком Української держави у Черкаській області та поза її межами	2021-2025 роки	Управління у справах сім'ї, молоді та спорту обласної державної адміністрації, Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)	З метою вивчення учнями закладів освіти області історії Української держави, процесу державотворення, ознайомлення з історичними і пам'ятними місцями і подіями, зокрема пов'язаними з Церкашиною, організовуються екскурсії та поїздки з відвіданням історико-культурних заповідників, музеїв тощо, пов'язаних із боротьбою за волю України та розвитком Української держави. Зокрема, учні систематично відвідують міста Київ, Львів, Полтаву, Одесу, Запоріжжя, Переяслав-Хмельницький, Чигиринську, Канів, Звенигородчину, Умань, Корсунь-Шевченківський та ін. Протягом 2023 року значної популярності серед дітей та молоді набув Патріотичний музей АТО у м. Черкаси.
1.9	Сприяти організації та проведення позакласної та позашкільної еколого-натуралістичної роботи (екскурсії, акції, екологічних конкурсів, походів) з вивчення й дослідження природи краю, що розширює світогляд молоді, закріплює і поглиблює, здобути на заняттях знання, формує високі моральні якості громадянина України	2021-2025 роки	Управління екології та природних ресурсів Черкаської обласної державної адміністрації, Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)	З метою екологічної просвіти та виховання підростаючого покоління, службовцями Управління 01.06.2023 проведено освітньо-виховний захід - інтерактивний ігровий урок з екологічної тематики для учнів 1-х та 2-х класів Комунального закладу „Золотоніська санаторна школа Черкаської обласної ради“. За інформацією Управління освіти і науки облдержадміністрації в 2023 році в області проведено 27 екологічних просвітницьких заходів обласного рівня, до яких долучилося понад 4,4 тис. дітей та молоді. Зокрема: обласні конкурси „Збережемо першопівіття“ та „Домашні улюбленці“, обласні етапи всеукраїнських та міжнародних конкурсів: міжнародного екологічного конкурсу „Душа села“, всеукраїнського фестивалю „В об'єктиві натураліста“, всеукраїнської акції „Кролик“.

			всеукраїнського конкурсу „Годівничка“, всеукраїнського конкурсу колективів екологічної просвіти „Земля – наш спільний дім“, всеукраїнського конкурсу дитячого малюнку „Зоологічна галерея“, всеукраїнського конкурсу „Парки -летені міст і сіл“, всеукраїнського конкурсу „Гуманне ставлення до тварин“, всеукраїнського конкурсу експериментально-дослідницьких робіт з природознавства „Юний дослідник“, всеукраїнського юннатівського природоохоронного руху „Зелена естафета“, всеукраїнської акції „Жук-олень – комаха Червоної книги“, всеукраїнського проєкту „Казкові ліси України“, всеукраїнської акції віртуального музею зоології „Моя улюблена тварина“, всеукраїнської акції „Зелений світ: віртуальна подорож дендропарками закладів освіти“, всеукраїнської акції „Турбота молоді тобі, Україно“, всеукраїнської акції „День юного натураліста“, всеукраїнського конкурсу „Птах року“, всеукраїнського родинного конкурсу-виставки „Хліб – найбільший скарб“, всеукраїнської дослідноекспериментальної практики „Дослідження та порівняння умов життєдіяльності мурах у формікарії та в природі“, всеукраїнського конкурсу-огляду внутрішнього та зовнішнього озеленення навчальних закладів „Галерея кімнатних рослин“ тощо. За результатами Всеукраїнського зльоту учнівських лісників у 2023 році команда учнівського лісництва з Черкащини „Різана криниця“, що діє на базі філії „Звенигородське лісове господарство“ посіла II місце. Педагогічними працівниками Центру організовано і проведено екологічні вікторини, майстер-класи для учасників клубу „FAUNO CAMP“, який відіткну працював на базі Черкаської загальноосвітньої школи № 32 Черкаської міської ради. Вихованці гуртків еколого-натуралістичного напрямку та педагогічні працівники Центру взяли участь у Всеукраїнському обліку лелеки білого, метою якого стало вивчення сучасного стану гніздової популярції цього птаха.
--	--	--	---

			У зв'язку з безпековою ситуацією в Україні, більшість заходів проводилися в дистанційному форматі.	
	Забезпечити проведення фестивалів національно-патріотичного спрямування	2021-2025 роки	Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної державної адміністрації, Управління культури та охорони культурної спадщини Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)	У зв'язку з безпековою ситуацією в Україні, більшість заходів проводилися в дистанційному форматі. Проведено фестивалі: „Культурний фронт“ Програми аматорських колективів „І буде мир, і випні завітуть!“, Обласний фестиваль дитячої творчості „Тарасові джерела“.
1.10				
1.11	Створення умов для розвитку молодіжних громадських організацій національно-патріотичного спрямування	2021-2025 роки	Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)	Управління всебічно підтримує та надає методичні рекомендації молодіжним громадським організаціям національно-патріотичного спрямування. Управлінням спільно з Черкаським обласним молодіжним ресурсним центром з метою сприяння ефективному функціонуванню громадських організацій, проведено тренінги: „Структура громадської організації“, „Етичний кодекс громадської організації“, „Комунікації для громадських організацій“.
1.12	Сприяти участі представників Черкаської області у всеукраїнських заходах національно-патріотичного спрямування	2021-2025 роки	Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної державної адміністрації, Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації	Влітку 2023 року на Львівщині та Закарпатті відбувся III етап Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри „Сокирі“. Черкашину представили три рої у трьох вікових групах. Старша вікова група - рій „Терен“, середня - „Борець“, молодша - „Терники“ Тернівського ліцею Тернівської сільської ради. Для старшої групи гра тривала 10 днів, для середньої і молодшої – по 6 днів, протягом яких джури займалися військовими вишколами з тактичної медицини, стрільби, метання гранати, стрийової підготовки. Також джури

			пройшли туристсько-спортивну смугу перешкод, взяли участь у творчо-інтелектуальних конкурсах, творчих майстернях; мандрували визначними місцями Львівщини, Закарпаття, знайомилися з історією визвольної боротьби українського народу.
1.13	Розробка та прийняття місцевих програм національно-патріотичного виховання	2021-2025 роки	районні адміністрації, державні органи місцевого самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)
	Станом на поточну дату місцеві програми національно-патріотичного виховання розроблені та діють в 4 районних державних адміністраціях та всіх територіальних громад області.		

2. Інформаційне забезпечення сфери національно-патріотичного виховання дітей та молоді

2.1	Забезпечити проведення тематичних виставок, присвячених сторінкам історії, вшануванню пам'ятних дат та видатних постатей	2021-2025 роки	Державний архів Черкаської області, управління культури та охорони спадщини Черкаської області, управління адміністрації, Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, органи самоврядування місцевого (за згодою), громадські організації (за згодою)	Держархівом області відповідно до плану виставкової діяльності у 2023 році підготовлено та представлено до уваги громадськості наступні тематичні виставки до ювілеїв визначних історичних постатей, діячів культури, мистецтв, тощо: «До 95-річчя від дня народження Миколи Толосійовича Негоди (1928-2008), письменника, заслуженого діяча мистецтв України» (09.01.2023), «До 210-річчя від дня народження С. С. Гулака-Артемовського (1813-1873), композитора, співака, драматурга, уродженця м. Городище» (15.02.2023), «До 95-річчя від дня народження Юрія Васильовича Смолянського (1928-2005), майстра художнього слова, режисера, колишнього жителя м. Черкаси» (15.05.2023), «До 185-річчя від дня народження Юхима Семеновича Кримського (1838-1915), видавця, педагога, літератора, краєзнавця, який жив і похований у м. Звенигородка» (31.05.2023), «До 120-річчя від дня народження Олександри Шулежко (1903-1994), педагогині, виховательки, «Праведника народів світу», організаторки дитячого притулку у м. Черкаси» (08.06.2023). а також з історії підприємств, установ, організацій: «До 945-річчя з часу письмової згадки про м. Канів (1078 р.)» (27.02.2023), «До 135-річчя створення науково-садівничої установи – Помологічного розсадника
-----	--	----------------	--	---

Д. П. Смирєнка» (23.03.2023), «До 50-річчя з часу заснування Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля» (25.04.2023)», До 370-річчя Лллінської церкви с. Суботів Черкаського району» (28.07.2023), «До 100-річчя з часу створення Канівського природного заповідника, одного із найстаріших в Україні» (31.08.2023).

У межах співпраці Державного архіву Черкаської області та Національного історико-культурного заповідника "Чигирин" 02 жовтня 2023 р. було презентовано онлайн виставку "Комплекс документів та речей, пов'язаних з подіями Української революції 1917-1921 рр. на території Чигиринщини (з фондів Державного архіву Черкаської області та НІКЗ "Чигирин)".

У 2023 році було проведено тематичні виставки присвячені вшануванню пам'ятних дат та видатних постатей: „В. Симоненко. З сімейного архіву“ - до річниці пам'яті Василя Симоненка; „Наш земляк – В'ячеслав Чорновіл“ до дня народження В.М. Чорновола; „Агітателі Кримський – історичний портрет“; виставка - персоналія „Талант, що прагне до зірок“ (до 125-річчя від дня народження письменника М. Хвильового); тематична виставка з нагоди 190-річчя від дня народження Марко Вовчок; виставка творів І. С. Нечуя-Левицького „Невідомий відомий Нечуй“ (у рамках проекту „Видатні постаті України“); „Всім серцем любить Україну!“ (до 125-річчя від дня народження Володимира Сосюри), „Правнуки видатного українського композитора Кирила Стеценка“; виставка графічних робіт журналіста, політ'язня Кремля Романа Сушенка „Мистецтво з-за ґрат“ „Шевченківські зображення на побутових речах“, „Митці Черкащини у вінок шани Кобзареві“, „Комеморативна Шевченкіана XX ст.(до 209-ї річниці від дня народження Т.Г. Шевченка); „Сторінки козацької слави“ „Віля витоків слов'янської писемності“ (до Дня слов'янської писемності та культури); виставка світлин

„Черкашина очима внутрішньо переміщених осіб” та нагородження переможців; „Черкашина в боротьбі за Національну Українську Державу” (до Дня Української Державності); „Лютий. Війна. Тримаємо стрій”; Виставка Інституту Національної пам’яті „Україна 1932 -1933. Генцид голодом” до 90-х роковин Голодомору 1932-1933 років.

Цикл книжкових виставок до Всеукраїнського тижня права: „Жити в правовому полі: знати, розуміти, захищати”, інформ-досьє „Кожен має право”; виставка рекомендація „Подорож крайною законом”; Виставка „Мистецтво на уламках війни”, „Україна – понад усе!” Виставка до Дня військового капелана „На службі Богу та Україні”; До річниці повномасштабного вторгнення у ході російсько-української війни; Виставковий проєкт „Зруйнована, але не знищена..Грецька культурна спадщина з фондів Маріупольського краєзнавчого музею”; виставка військових артефактів 118 Окремої бригади ТРО Збройних Сил України (до Дня захисників і захисниць України та Дня українського козацтва); виставка-реквієм „Спалена, але не скорена” - до Дня визволення України від фашистських загарбників; „Той „чорний квітець” людство пам’ятає”, „Знак біди: слідами Чорнобильської трагедії” (до Дня Чорнобильської трагедії), Персональна виставка графіки Василя Гелетка „Легендарний Азов”; „Національний герой новітньої доби” „Малюємо Перемогу. Сила рушнікового Дерева життя” (до 69-ї річниці утворення Черкаської області); тематичні фотовиставки: виставка "В бою за Черкаси" - до дня визволення м. Черкаси від нацистських загарбників; виставка робіт загиблого воїна, ковельчанина Максима Бурди "Небесний фотограф: мрія яка стала реальністю"; Фотовиставка "Обличчя Перемоги".

У закладах культури проведено книжково-ілюстративні виставки до Дня незалежності України та Дня Державного прапора України: "Це моя Україна",

			"Україна: у подорож за враженнями", "Моя земля – це незалежна Україна"; "Нам Україна вище над усе!", "Свята земля серпанку і калини"; "Україна – понад усе!"; "За честь! За Славу! За народ!" (до Дня захисників і захисниць України); "Велич Шевченкового слова", "Віч-на-віч з Шевченком" "Мистецька спадщина Тараса Шевченка" (до 209-ї річниці від дня народження Т.Г. Шевченка); "Велет духу, що тримає небо", "Голос душі українського народу" (до Дня перепорокання Т.Г. Шевченка); "Тихі зорі вічної пам'яті", "Пам'ять. Скорбота. Єднання" (до Дня пам'яті та примирення, Дня Перемоги над нацизмом у Другій світовій війні); "Українці – нація Героїв". "У вічній боротьбі до свободи" (до Дня Героїв); "За вашу і нашу свободу"; "Сторінки історії української книги"; "Українська Народна Республіка- незалежна держава"; "Сторінки історії української книги"; виставка-порада "Плекатимеш мову – цвістимуть слова" Друковане слово. З нових надходжень"; Віртуальна виставка; "Тарас Шевченко – провісник долі України" (до 209-ї річниці від дня народження Т.Г. Шевченка);; "Лицар рідного слова" (до 70-річчя від дня народження В.Г. Поліщука, голови Черкаської обласної організації Національної спілки письменників України, професора Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького); Онлайн-виставка "Спротив геноциду: боротьба селян Церквини проти радянської влади в 1920-1930 роках", "Майдан стогнав. А Сотня в небо йшла...." Філателістична виставка "Останнім шляхом Кобзаря". Фотовиставка "Отамани Холодного Яру"; "Обличчя Перемоги".
--	--	--	--

			У бібліотеках закладів освіти систематично проводяться виставки тематичної літератури, архівних документів, створюються тематичні полиці, присвячені сторінкам історії України, вшануванню пам'ятних дат та історичних подій, зокрема до Дня незалежності України, Дня Конституції України, Дня захисника України, Дня Гідності і Свободи, Дня соборності України, Дня українського добровольця, Дня пам'яті героїв Крут та ін.	
2.2	Сприяти висвітленню у регіональних друкованих засобах масової інформації, на офіційних веб-сайтах органів влади актуальних питань національно-патріотичного виховання дітей і молоді	2023-2025 роки	Управління культури та охорони спадщини Черкаської обласної державної адміністрації, Відділ прес-служби Черкаської обласної державної адміністрації, Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації, Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)	Інформація про проведення заходів патріотичного спрямування систематично висвітлюється на офіційних сайтах органів управління освітою та у соціальних мережах Інтернет, місцевих ЗМІ. На офіційному веб-порталі Черкаської обласної державної адміністрації розміщено матеріали відповідної тематики, зокрема: „Ігор Табурець привітав джур-переможців“, „Школярі-відмінники захисту України отримали обласні відзнаки“, „В Україні стартують шкільні уроки волонтерства“, „#Черкашина_місце_сили: в області змагаються за Кубок Івана Богуна“, „Тримайте стрій повсякчас, як сьогодні“, – Ігор Табурець на посвяті кадетів“ та інші. На веб-сайтах районних державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, їхніх сторінках у соціальних мережах, інтернет-виданнях і місцевих засобах масової інформації також розміщено низку тематичних матеріалів, наприклад: „Посібник із національно-патріотичного виховання для наймолодших готують у ЧНУ“ (інтернет-видання „Вичерпно“, 17.02.2023), „Ігор Табурець привітав джур-переможців“ (інтернет-видання „Чесно“, 16.06.2023), „У Черкасах просять створити національно-патріотичні мурали на стінах усіх навчальних закладів“ (інтернет-видання „Про все“, 13.07.2023), „Юних черкасців запрошують до вишкільного табору „Гайдамацьке коло – 2023“ (інформаційна агенція „18000“, медіагрупа „Нова молодь Черкащини“ – „Дзвін“, 01.08.2023), „В умовах війни це надзвичайно важливо“.

			Учні старших класів на Черкащині вивчатимуть історію рідного краю“ (інтернет-видання: „Вісті Черкащини“, „Про все“, 05.09.2023), „Відбулося тренування роїв Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри „Сокіл“ („Джура“)“ (медіагрупа „Нова молодь Черкащини“ – „Дзвін“, 10.11.2023) тощо.
Сприяти підвищенню рівня поінформованості населення щодо подій національно-патріотичного виховання дітей та молоді, шляхом виготовлення інформаційних матеріалів (листівок, буклетів, плакатів, білбордів, створення аудіо та відео матеріалів) та їх розповсюдження на території області.	2021-2025 роки	Управління культури та охорони спадщини Черкаської обласної державної адміністрації, Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної державної адміністрації, Служба у справах дітей Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, органи самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)	Управління культури та охорони культурної спадщини обласної державної адміністрації у 2023 році долучилося до низки всеукраїнських інформаційних кампаній, зокрема: „День Соборності України“, „День Героїв Небесної Сотні“, „Соціалізація та взаємодія важливі“, „Пам'ять війни: реалії та уроки“, „Міста Героїв“, „Тисячолітній спадок Української Державності“, „Громадянське суспільство та влада – кращі практики співпраці“, „День Гідності та Свободи“ та ін. Під час реалізації означених кампаній в області було поширено тематичні плакати, інші інформаційні матеріали. В області діють Черкаський та Уманський обласні центри соціально-психологічної реабілітації дітей (далі – Центри), органом управління яких є Служба у справах дітей Черкаської обласної державної адміністрації. У 2023 році у закладах отримали різноманітну допомогу та соціальний захист 249 дітей. З метою підвищення рівня національно-патріотичного виховання в умовах війни в Центрах упродовж року проведені різноманітні заходи: – години спілкування на тему: „Що робить нас українцями“, „Плекаємо патріотів України“, „Патріотизм – нагальна потреба України й кожного українця“, „Без сім'ї і свого народу немає нації, народу“; – етнографічні вікторини, бесіди „Різдвяні звичаї мого народу“; – народознавчі хвилини „Без верби і калини – нема України, як без любові немає життя“, „Вишиванка – символ України“, „Чарівна краса вишиванки“.

2.3

				До 27-річчя Конституції України в Центрах відбулися заходи „Конституція – оберіг держави“ у формі квест-ігри, яка дозволила вихованцям більше дізнатись про Основний Закон нашої держави. З нагоди відзначення 32-річчя Незалежності України – святкові заходи „На світі є одна країна, яку люблю – це Україна“. З метою вшанування мужності та героїзму захисників незалежності і територіальної цілісності України, сприятиме подальшому зміцненню патріотичного духу, проведено святковий захід „Українцями зведемо, і цим іменем гордимось!“ до Дня захисників і захисниць України (1 жовтня). Конкурси читців „Срібне слово“, „Плекаймо рідну мову“ (до Дня української писемності і мови). Хореографічний колектив „Світлячок“ КЗ „Обласний міжрегіональний центр соціально-психологічної реабілітації дітей у м. Умані Черкаської обласної ради“ став одним із переможців у міжнародному конкурсі талантів „Творча перемога“, презентуючи хореографічну психодраму „Діти війни“ та театр тіней „Повертайся живим“. Роботи виставлені на творчій платформі „Алея зірок України“. Саме на таких заходах вихованці Центрів вчаться любити свою Батьківщину – Україну, мову, формують у ранньому віці свою громадську позицію, національну гідність.
2.4	Забезпечити видання суспільно необхідної літератури за рахунок коштів місцевих бюджетів, в тому числі творів авторів Черкащини, літератури з науково-популярної історії краю від давніх часів, просування ціннісної орієнтації та популяризації національно-патріотичного виховання дітей та молоді	2021-2025 роки	Управління культури та охорони спадщини Черкаської обласної державної адміністрації, Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної державної адміністрації, Управління	Експертною радою облдержадміністрації з питань розвитку книговидавничої справи в області, яка функціонує при Управлінні культури та охорони культурної спадщини Черкаської обласної державної адміністрації, відібрано 17 позицій суспільно-необхідної літератури місцевих авторів, загальною кількістю 2600 екземплярів, що видана в 2023 році за кошти обласного бюджету на суму 498110 грн. Література видається виключно українською мовою.

		освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, органи самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)	Комунальним навчальним закладом „Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради“ підготовлено та видрукувано посібник для педагогічних працівників „Мрії, обпалені війною“, який рекомендовано для використання на уроках історії та у процесі патріотичного виховання дітей та молоді. Матеріали для посібника зібрано на основі постерів дітей із числа внутрішньо переміщених осіб, які зазнали втрат від війни. Для поглибленого вивчення в закладах освіти історії та культури рідного краю розроблено та видано програму і навчально-методичні посібники за проектом „Моя Черкащина“ для учнів 7-11 класів, схвалену Міністерством освіти і науки України. З обласного бюджету виділено кошти для друку. Це дало можливість безкоштовно забезпечити підручниками з курсу історії Черкащини усі заклади освіти області. З 04 вересня по 04 листопада 2023 року реалізація конкурсних проектів, розроблених інститутами громадського суспільства та ініціативними групами: проект „Клич калини“. Протягом двох місяців було презентовано та розповсюджено збірники творів обдарованої молоді „Клич калини“ в бібліотеках та навчальних закладах Черкащини. Учасники мали змогу поділитися власною творчістю, обмінятися досвідом та ідеями, внести свій вклад у розвиток української культури. Участь у проекті взяли близько 200 молодих людей з Черкащини. З 10 жовтня по 03 листопада 2023 року - інформаційна акція з популяризації історії Черкащини „Путівник юного патріота“. Словник демонструє матеріали із історії, культури та мистецтва Черкаського краю. У форматі словника подані найважливіші природні та рукотворні об'єкти Черкащини. Крім довількового матеріалу видання містить ілюстрації, фотографії,
--	--	--	--

				навчально-дидактичні завдання для компетентнісного розвитку здобувачів початкової освіти. Для проведення акції було виготовлено та розповсюджено „Словник-путівник юного патріота“ в навчальних закладах, молодіжних центрах, бібліотеках та громадських організацій Черкаської області в кількості 500 шт.
Сприяти інформування молоді про природно-заповідний фонд Черкаської області, шляхом розміщення інформаційних матеріалів в засобах масової інформації, проведення відкритих уроків в закладах загальної середньої освіти та лекцій у закладах вищої освіти	2021-2025 роки	Управління екології та природних ресурсів Черкаської обласної державної адміністрації, Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, місцеве самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)	Інформація щодо розвитку природно-заповідного фонду області розміщена на офіційному веб-сайті Черкаської обласної державної адміністрації (https://ck-oda.gov.ua/ekologiya/). Крім того, на власній сторінці Управління екології та природних ресурсів Черкаської обласної державної адміністрації у мережі „Фейсбук“ розміщено 11 інформаційних матеріалів щодо розвитку, збереження природно-заповідного фонду. Для системного інформування населення про цінність території та об'єктів природно-заповідного фонду у мережі „Фейсбук“ функціонує сторінка Канівського природного заповідника. У 2023 році науковцями заповідника опубліковані дві науково-популярні статті в газетах, видано буклет про заповідне урочище «Канівські гори».	В області нараховується 120 гуртків еколого-натуралістичного спрямування, якими охоплено близько 2 тис. учнів. Такі осередки функціонують на базі закладів позашкільної освіти, а також у закладах загальної середньої освіти. Крім цього, в області налічується 7 шкільних лісництв, 6 теплиць, 42 навчально-дослідні ділянки. До роботи у 7 шкільних лісництвах, які функціонують на базі закладів загальної середньої освіти, залучено 205 дітей. Для дітей та молоді проводяться різноманітні заходи еколого-натуралістичного та природоохоронного спрямування.

2.6	Сприяти у використанні обов'язкових національно-патріотичних церемоніалів для всіх видів оздоровлення і таборування дітей та молоді, незалежно від форми власності підприємств, установ і організацій, які надають такі послуги	2021-2025 роки	Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації, Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної державної адміністрації, Служба у справах дітей Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, місцеве самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)	У кожному закладі освіти області оформлено куточки державних символів України. У всіх закладах загальної середньої освіти на подвір'ї встановлено флажки, де вивішено полотнище Державного Прапора України. Під час проведення шкільних лінійок здійснюється церемонія підняття прапора та виконується Державний Гімн України, зокрема, під час проведення урочистих заходів з нагоди Дня знань та свята Останнього дзвінка, а також під час функціонування літніх таборів відпочинку. Церемонія із внесенням та винесенням Державного Прапора України, а також із виконанням Гімну проводиться під час урочистих заходів, які відбуваються у приміщеннях закладів освіти, зокрема під час випускних вечорів, святкування державних дат та подій тощо. Влітку було організовано роботу 131 припикільного табору відпочинку для 12 тис. дітей. Для вихованців таборів організовано культурно-масові заходи, спрямовані на формування кращих якостей громадянина-патріота своєї держави, європейських цінностей і свобод, відродження і збереження національної культури, свідомого ставлення до свого здоров'я, розвитку фізичних якостей дітей тощо. Центри є закладами соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, і не відносяться до установ, які надають послуги з оздоровлення і таборування дітей. Разом з тим, у Центрах названі куточки з розміщеною державною символікою (гімн України, прапор, герб). Державний прапор України встановлено на будівлях закладів.
3.1	Забезпечити проведення лекцій, семінарських занять з питань патріотичного виховання учнівської молоді, пошукової роботи, розвитку	2021-2025 роки	Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні	3 метою підвищення методичної грамотності педагогічних працівників з питань патріотичного виховання дітей та молоді для слухачів курсів підвищення кваліфікації КНЗ „Черкаський обласний інститут
3. Формування науково-теоретичних і методичних засад національно-патріотичного виховання дітей та молоді				

духовності та зміцнення моральних засад у суспільстві на курсах підвищення кваліфікації обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників		адміністрації, виконкомі міських рад міст обласного значення, органи самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)	післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради" (далі – ЧОПОПД) читатимуться лекції: "Роль педагога в національно-патріотичному вихованні учнівської молоді", "Національно-патріотичне виховання в закладах загальної середньої освіти", "Сучасні методи та технології національно-патріотичного виховання", "Шляхи вдосконалення національно-патріотичного виховання в сучасних соціокультурних умовах", "Національно-патріотичне виховання учнівської молоді засобами Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри "Сокіл" („Джугра)". На сайті ЧОПОПД у віртуальному клубі „Спільна дія" проводитиметься дистанційне консультування педагогів з питання „Національно-патріотичне виховання учнівської молоді".
3.2 Забезпечити удосконалення матеріально-технічної бази та оновлення експозицій музей, куточків Бойової слави у закладах освіти області, доповнивши їх розділами про Революцію Гідності, антитерористичну операцію та операцію об'єднаних сил в Донецькій та Луганській областях	2021-2025 роки	Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, місцеве самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)	Оновлено експозиції кількох музеїв та кімнат Бойової слави, яких наразі – 470. До прикладу, у музеї історії освіти Черкаського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників функціонує експозиційна зала „Воїни свігла", привязана освітніми області, які захищали Україну від російської агресії з 2014 року. У цьому ж закладі створено виставку фоторобіт директора Черкаського обласного центру науково-технічної творчості учнівської молоді Євгенія Короля „Обличчя перемогі", який захищає Україну у лавах ЗСУ та фотографує своїх побратимів.
3.3 Забезпечити розроблення навчально-методичних матеріалів із національно-патріотичного виховання молоді для широкого використання під час підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців, діяльність яких пов'язана з громадянським національно-патріотичним вихованням дітей та молоді	2021-2025 роки	Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації, управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної державної адміністрації, управління культури та охорони культурної спадщини Черкаської	Комунальним навчальним закладом „Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради" підготовлено та видрукувано посібник для педагогічних працівників „Мрії, обпалені вогнем", який рекомендовано для використання на уроках історії та у процесі патріотичного виховання дітей та молоді. Матеріали для посібника зібрано на основі постерів дітей із числа внутрішньо переміщених осіб, які зазнали втрат від війни. Для поглибленого вивчення в закладах освіти історії та

			обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)	культури рідного краю розроблено та видано програму і навчально-методичні посібники за проектом „Моя Черкащина“ для учнів 7-11 класів, схвалену Міністерством освіти і науки України. З обласного бюджету виділено кошти для друку. Це дало можливість безкоштовно забезпечити підручниками з курсу історії Черкащини усі заклади освіти області.
3.4	Сприяти проведенню наукових конференцій, семінарів, круглих столів із проблем національно-патріотичного виховання молоді	2021-2025 роки	Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної державної адміністрації, Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації, райдержадміністрації, Управління культури та охорони спадщини Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)	У закладах освіти області проводяться наукові та науково-практичні конференції, круглі столи тощо, спрямовані на реалізацію проблем національно-патріотичного виховання дітей та молоді. Зокрема, на базі Черкаського обласного Центру туризму, краєзнавства і екскурсій учнівської молоді проведено низку щорічних учнівських науково-практичних, національно-патріотичних конференцій, зокрема і всеукраїнського рівня: історико-краєзнавча – „Державотворчі процеси в Україні: через віки в XXI століття“, учнівська патріотична конференція „Герої серед нас“, „Славетні українці Черкащини, які змінили світ і Україну“ та інші.
3.5	Розробка туристичних маршрутів, які спрямовані на ознайомлення з історичними місцями та центрами культури і ремесел Черкаської області, видатними постатями борцями за незалежність	2021-2025 роки	Департамент розвитку регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)	В області прийнято Програму розвитку туризму Черкаської області на 2021-2025, що затверджена рішенням Черкаської обласної ради від 19.02.2021 № 5-18/VIII. В рамках Програми в 2021 році спільно з IT-компанією Evelabs модернізовано туристичний мобільний додаток „Подорожуй Черкащиною“. В додатку реалізовано можливість обрати для себе один із туристичних маршрутів, подивитися короткий опис про туристичні об'єкти, тривалість маршруту, фотографії. За допомогою GPS додаток автоматично визначає

				місцезнаходження і показує найближчі туристичні об'єкти. Однією із особливостей додатку є робота offline. В даному мобільному застосунку розроблені туристичні маршрути - „Міцями сили Черкащини“, „Батьківщина Богдана Хмельницького“, „Шевченківський день“, „Шляхами Декабристів“ та ін. Крім того в 2021 році в області було створено туристичну навігацію, встановлено 44 смарт-таблиці, на яких розміщений QR-код, за яким можна завантажити голосову інформацію. Це – вказівники з інформаційною довідкою про об'єкт чи локацію, також є можливість використати шрифт Брайля. Крім того, встановлено 24 пілони з картами місцевості та інформацією про туристичні об'єкти, які можливо відвідати неподалік від місця знаходження. Протягом липня-вересня 2023 року реалізовано проєкт „Вікенд на Черкащині“ щодо популяризації туристичних локацій, туристичних маршрутів і місць культурного відпочинку на Черкащині в рамках якого розміщено 8 інформаційних листівок. Інформація розміщена на веб сайті Черкаської обласної державної адміністрації в розділі „Економіка“ підрозділі „Туризм“ рубриці „Вікенд на Черкащині“ – https://ek-oda.gov.ua/turizm/ Департаментом регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації на постійній основі наповнюються публікаціями про туристичні об'єкти, локації, які працюють та події, що будуть відбуватися в умовах воєнного стану в області сторінки у соціальних мережах Facebook та Instagram „Черкащина туристична“. Щомісяця здійснюється інформаційний випуск „Календар туристичних подій“. У 2023 році Комунальним навчальним закладом „Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради“ за
3.6	Вивчення авторських програм та методик національно-патріотичного виховання, впровадження їх практик в роботу.	2021-2025 роки	Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації,	

			Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)	підтримки Управління освіти і науки Черкаської обласної військової адміністрації зібрано постери дітей із числа ВПО „Мрії, обпалені вогнем“. На їх основі створено та видрукувано однойменний посібник, який рекомендовано для використання на уроках історії та у процесі патріотичного виховання дітей та молоді. У Черкаському обласному центрі туризму, краєзнавства і екскурсій учнівської молоді Черкаської обласної ради впроваджена в роботу навчальна програма з позашкільної освіти військово-патріотичного напрямку «Котигорошко» Журило А. М. Програма реалізує принципи комплексного безперервного процесу організації позаурочної діяльності школярів у сфері національно-патріотичного виховання в умовах закладу освіти. Вихованці гуртка отримують початкову краєзнавчу підготовку, навички для участі у змаганнях з туризму, спортивного орієнтування, військово-патріотичної гри „Сокіл“ („Джурга“), військово-прикладних видів спорту, зокрема стрільби, „Школи безпеки“, юних інспекторів РУХу, юних друзів пожежників, пішихідних походів.
3.7	Розробка та видання програм і навчально-методичних посібників за проектом „Моя Черкащина“ для учнів 7-11 класів	2023-2025 роки	Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації	Для поглибленого вивчення в закладах освіти історії та культури рідного краю науково-методичними працівниками КНЗ „Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників ЧОР“ розроблено та видано програму і навчально-методичні посібники за проектом „Моя Черкащина“ для учнів 7-11 класів, схвалену Міністерством освіти і науки України. З обласного бюджету виділено кошти для друку. Це дало можливість безкоштовно забезпечити комплектами підручників з курсу історії Черкащини усі заклади загальної середньої освіти області.
4. Співпраця органів державної влади та органів місцевого самоврядування з громадськими об'єднаннями за напрямком національно-патріотичного виховання дітей та молоді				
4.1	Сприяти залученню лідерів молодіжних і дитячих громадських організацій, молодих депутатів місцевих рад, шляхом	2021-2025 роки	Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної	У закладах загальної середньої освіти налагоджено роботу учнівського самоврядування. Обласним органом учнівського самоврядування – Лігою старшокласників

	діяльності дорадчих органів при органах влади, до вирішення проблемних питань, що стосуються дітей і молоді		державної адміністрації, Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)	Черкащини, яка об'єднує понад 60 осередків органів учнівського самоврядування області, реалізується Інтернет-проект „Ми – патріоти Черкащини!“, який висвітлює діяльність школярів Черкащини у 6-и підпроєктах: „Пишаємось тобою, рідний краю!“, „Патріоти на захисті Батьківщини“, „Я – свідомий громадянин України“, „Покращуємо життя своєї громади“, „Збережемо природу заради майбутнього“, „Бути здоровим – це здорово!“. Лідери беруть активну участь у житті громад, співпрацюючи з органами місцевого самоврядування та виконавчої влади, долучаються до реалізації проєктів, що сприяють розвитку громад.
	Забезпечити розгляд проблемних питань, що стосуються дітей і молоді, на засіданнях консультативно-дорадчих та інших допоміжних органів при органах влади, зокрема, щодо залучення дітей та молоді до національно-патріотичного виховання, зайнятості, пропаганди здорового і безпечного способу життя, впровадження ідеологічних принципів формування громадської свідомості	2021-2025 роки	Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації, Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної державної адміністрації, Управління культури та охорони культурної спадщини Черкаської обласної державної адміністрації, Черкаський обласний територіальний центр комплектування та соціальної підтримки, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)	Питання „Про національно-патріотичне виховання учнівської молоді в період воєнного стану“ заслухано на засіданні колегії Черкаської ОВА (протокол №1 від 15.03.2023). З цього питання доповідав начальник Управління освіти і науки Черкаської ОДА Данилевський В.В. Прийнято відповідне рішення.
4.3	Започаткувати проведення заходів з еко-свідомості і зеленого туризму з метою	2021-2025 роки	Управління екології та природних ресурсів	Проведення науково-технічних конференцій і семінарів, організація виставок, фестивалів та інших

формування екологічних цінностей, сприянню духовного зростання, становленню нових ідеалів і орієнтирів у взаємодії з природою рідного краю.		Черкаської обласної державної адміністрації, Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації, Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, місцеве самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)	заходів щодо пропаганди охорони навколишнього природного середовища, видання поліграфічної продукції з екологічної тематики передбачено заходами обласної програми охорони навколишнього природного середовища на 2021 – 2027 роки, (затверджена рішенням Черкаської обласної ради від 19.02.2021 № 5-23/VIII). Також заходами програми передбачено проведення щорічного обласного екологічного конкурсу „Україна в стилі Еко“, метою якого є формування екологічних цінностей, сприяння духовному зростанню, становленню нових ідеалів і орієнтирів дітей та молоді області, національно-патріотичному вихованню у взаємодії з природою рідного краю. Розподіл видатків та формування переліку природоохоронних заходів, що фінансуються за рахунок коштів обласного бюджету, здійснюється на засіданні робочої групи Черкаської обласної державної адміністрації з питань природоохоронних заходів, утвореної розпорядженням обласної державної адміністрації від 15.01.2019 № 21, зі змінами. У 2023 році розподіл коштів обласного бюджету для виконання природоохоронних заходів за рахунок екологічного податку та грошових стягнень за порушення природоохоронного законодавства не здійснювався, кошти на виконання природоохоронних заходів з обласного бюджету не виділялися. До річних планів виховної роботи закладів загальної середньої освіти в рамках екологічного виховання включено заходи щодо проведення просвітницької та роз'яснювальної роботи стосовно належного поводження з відходами, бережливого ставлення до навколишнього середовища. Із школярами систематично проводяться вікторини, бесіди, засідання „круглих столів“, виховні години, перегляд відеороликів, майстер-класи з виготовлення корисних речей з відходів, організовуються виставки таких поробок.
--	--	---	--

			Протягом 2023 року в області проведено близько 30 екологічних просвітницьких заходів обласного рівня, до яких долучилося понад 3 тис. дітей та молоді. Щорічно шкільні колективи долучаються до різноманітних проєктів щодо сортування твердих побутових відходів і встановлюють контейнери для роздільного збору відходів. Така практика запроваджується в освітніх закладах м. Черкас, Шполянської, Черкаської, Жашківської, Золотоніської, Звенигородської територіальних громад. За результатами участі колективів закладів освіти області в українсько-шведському проєкті „Освіта для сталого розвитку“, спрямованого на формування у дітей та дорослих бережливого ставлення до природи та природних ресурсів, їх захисту та вміння жити у гармонії з навколишнім середовищем, для дітей запроваджено заняття „Уроки для сталого розвитку“.
			Учні закладів освіти беруть активну участь в акціях щодо збереження оточуючого середовища. У шкільних бібліотеках проводяться тематичні книжково-ілюстраційні виставки, просвітницькі заходи.
	Забезпечити проведення спільно з громадськими організаціями, учасниками антитерористичної операції та операції об'єднаних сил заходів, тематичних змін національно-патріотичного спрямування у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку	2021-2025 роки	Управління у справах сім'ї, молоді та спорту обласної державної адміністрації, Управління освіти і науки обласної державної адміністрації, Черкаський обласний територіальний центр комплектування та соціальної підтримки, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)
4.4			Протягом червня 2023 року функціонувало 13 таборів військово-спортивного та патріотичного спрямування у Мокрокалицькій, Тернівській, Іванківській, Канівській, Лесківській, Ірклівській територіальних громадах, 1 табір праці і відпочинку у Тернівській ТГ, 1 табір – Школа безпеки в Ірклівській ТГ. Ними було охоплено близько 600 дітей та молоді. До роботи у цих таборах на волонтерських засадах залучено 6 військовослужбовців.
			Крім цього, в Іванківській ТГ в серпні було організовано наметовий табір в рамках Міжрегіонального вишколу дитячо-юнацької військово-патріотичної гри „Сокіл“ („Джугура“) – „Гірський Тікич-2023“. До вишколу долучилося 32 учні закладів освіти Іванківської громади та Житомирщини. До роботи з дітьми та молоддю було залучено 2-ох військовослужбовців.

			На базі закладів освіти Монастирищенської ТГ 06.10.2023 за участю начальника Черкаської ОВА І. Табуриця проведено відкритий „Кубок Івана Богуна 2023“ з військово-прикладних видів спорту серед учнівської молоді, присвячений Дню Українського Козацтва та Дню Захисників і Захисниць України. У змаганнях взяли участь 12 команд Монастирищенської, Бузької та Іваньківської ТГ (понад 170 учасників та 25 військовослужбовців).
Сприяти залученню громадських осіб ветеранів бойових дій до проведення у навчальних закладах, закладах культури, закладах оздоровлення та відпочинку тематичних уроків, бесід, зустрічей, присвячених героїзму захисників України	2021-2025 роки	Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації, Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної державної адміністрації, Управління культури та охорони культурної спадщини Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)	Протягом 2023 року до заходів, які проведено у системі освіти, долучилося понад 600 воїнів та ветеранів війни. Так, протягом квітня – травня 2023 року в закладах освіти проведено навчально-польові збори з юнаками, до яких було залучено близько 300 ветеранів війни. У червні відбувся урочистий церемоніал нагородження переможців обласного етапу Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри „Сокіл“ („Джура“), а також вручення обласної почесної відзнаки „Відмінник захисту України“, до яких долучилося 5 ветеранів. В закладах освіти області організовано екскурсії до Патріотичного музею АТО/ООС у м. Черкасах, до яких загалом було залучено близько 150 воїнів та ветеранів війни. Протягом червня функціонувало 13 таборів військово-спортивного та патріотичного спрямування, до роботи у яких на волонтерських засадах залучено 6 військовослужбовців. У серпні відбулася персональна фотовиставка директора КЗ „Черкаський обласний центр науково-технічної творчості учнівської молоді Черкаської обласної ради“, воїна-захисника України Євгенія Короля – „Обличчя перемоги“ та виставка дитячих малюнків „Кольори нашої перемоги“. На виставці були присутні понад 40 військовослужбовців. На Уманщині у серпні проведено зустріч у форматі діалогу між захисниками та дітьми-волонтерами з

			територіальних громад району, до якої дослідлюся 6 воїнів-ветеранів війни. В Іваньківській ТГ на початку серпня проведено Міжрегіональний вишкіл дитячо-юнацької військово-патріотичної гри „Сокіл“ („Джугра“) – „Гірський Тікич-2023“. До роботи з дітьми та молоддю було залучено 2-ох військовослужбовців. До Дня незалежності України лідерами Ліги старшокласників Черкащини започатковано обласний онлайн-челендж „Квіти вітанні і вдячності“, присвячений воїнам-захисникам України. До заходу долучилися учні з усіх регіонів Черкащини. Діти створювали патріотичні відео та розмішували їх в мережі Інтернет з відповідними хештегами. У День пам'яті захисників України відбувся освітньо-наглядовий форум, у ході якого учасники вшанували пам'яті загиблих воїнів. До Дня захисників і захисниць України на базі закладів освіти відбулася низка урочистих заходів. Зокрема, на базі Черкаського обласного центру туризму, краєзнавства і екскурсій учнівської молоді ЧОР відбувся обласний фестиваль ватр-представлень роїв Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри „Сокіл“ („Джугра“), до якого долучалося близько 1000 учнів закладів освіти. А також проведено обласну учнівську патріотичну онлайн-конференцію „Герої серед нас“. До участі у заході долучилося понад 100 юних краєзнавців. У заходах також взяли участь воїни-захисники України. На базі закладів освіти Монастирищенської територіальної громади 06.10.2023 за участю начальника Черкаської ОВА І. Табуриця проведено відкритий „Кубок Івана Богуна 2023“ з військово-прикладних видів спорту серед учнівської молоді, присвячений Дню Українського Козацтва та Дню Захисників і Захисниць України. У змаганнях взяли участь 12 команд Монастирищенської,
--	--	--	---

Булцької та Іваньківської ТГ (понад 170 учасників та 25 військовослужбовців).

До написання радіодиктанту національної єдності на базі КНЗ „Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників ЧОР“ долучився військовий захисник України Євгеній Король.

До Міжнародного дня людей з інвалідністю на базі КЗ „Черкаський навчально-реабілітаційний центр „Країна добра“ Черкаської обласної ради“ відбувся захід для вихованців закладу за участю заступника голови Черкаської ОДА О. Г. Шамрая, до якого долучилися 12 воїнів, які перебувають на реабілітації у закладах охорони здоров'я та волонтери.

До Дня збройних сил України, Дня Святого Миколая та різдвяно-новорічних свят у закладах освіти відбулися уроки з приводу привітань воїнів-захисників та врученням їм символічних подарунків.

Так, на базі Держаного навчального закладу „Черкаське вище професійне училище“ відбулася зустріч учнів закладу з одним із ветеранів українсько-російської війни, який розповів про свій бойовий досвід та мотивував молоддь до захисту кордонів і незалежності нашої держави.

Крім цього, організовано вітання школярами воїнів ЗСУ у соціальних мережах (відеоролики, листівки тощо).

В кожному закладі освіти організовано волонтерську допомогу для воїнів до свят (підготовлено смаколики, вітальні листівки, обереги, листи, необхідні речі для побуту захисників і захисниць тощо).

У закладах освіти області проводиться системна робота щодо підтримки та вшанування воїнів, що захищають територіальну цілісність і незалежність України. Триває реалізація проекту „Наша підтримка – запорука Перемоги“, започаткованого ще у травні 2022 року, який полягає у відвідуванні захисників, які проходять лікування та реабілітацію у медичних закладах області. У рамках проекту підтримку від дітей та педагогів

			отримали понад 5 тис. поранених бійців.
	Забезпечити налагодження військово-шефської співпраці навчальних закладів із військовими частинами, вищими військовими навчальними закладами щодо надання допомоги в організації проведення заходів національно-патріотичного спрямування на базі музеїв, території військових містечок, кімнат бойової слави	2021-2025 роки	Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації Черкаський обласний територіальний центр комплектування та соціальної підтримки, районні, міські військові комісаріати, Управління культури та охорони культурної спадщини Черкаської обласної державної адміністрації,
4.6			Заклади освіти області, співпрацюючи з багатьма громадськими та волонтерськими організаціями, активно включилися у волонтерську діяльність, спрямовану на допомогу ЗСУ, Теробороні. Відбуваються зустрічі з війнами, уроки мужності, виховні години, учнівські конференції. Впродовж 2023 року закладами освіти проведено понад 30 тис. таких заходів. У закладах освіти області діють 668 шкільних волонтерських загонів. Однак, наразі практично кожен заклад освіти перетворився на потужний волонтерський центр, в якому працюють і дорослі, і діти. Юні волонтери надають шефську допомогу понад 4,1 тис. осіб, які цього потребують, у тому числі близько 1,5 тис. родинам учасників АТО/ООС, Революції Гідності, воїнів-захисників України від російського вторгнення. Діти спільно з педагогами та батьками проводять благодійні акції, концерти, ярмарки, лотерей, виготовляють обереги, листівки, малюють малюнки та пишуть листи для воїнів, готують для них різні смаколики, плетуть маскувальні сітки, виготовляють окопні свічки тощо. Триває реалізації проекту „Наша підтримка – запорука Перемоги“, започаткованого ще у травні 2022 року, який полягає у відвідуванні захисників, які проходять лікування та реабілітацію у медичних закладах області. У рамках проекту підтримку від дітей та педагогів отримали понад 5 тис. поранених бійців.
4.7	Сприяти проведенню Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри „Сокіл“ („Джурра“).	2021-2025 роки	Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації, Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної державної адміністрації,
			У всіх територіальних громадах відбулися змагання у рамках I етапу Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри „Сокіл“ („Джурра“). З 1 по 6 червня в режимі онлайн проведено II (обласний) етап Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джурра»). До нього долучилися 17 роїв-переможців середньої вікової групи (136 дітей) та 22 рої-

			Черкаський обласний територіальний центр комплектування та соціальної підтримки, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)	переможці старшої вікової групи (176 дітей). За підсумками II етапу гри відбувся урочистий церемоніал нагородження переможців обласного етапу Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри „Сокіл“ („Джугра“). Урочистості проведено на базі Черкаської санаторної школи Черкаської обласної ради за участю начальника Черкаської ОВА та воїнів ЗСУ. У м. Черкаси на площі Борцям за волю України за участі начальника Черкаської ОВА Табури І.І. відбулося урочисте вручення обласної почесної відзнаки «Відмінник Захисту України» 62 кращим учням та випускникам закладів освіти за вивчення предмета «Захист України» та за здобутки в обласних змаганнях Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джугра»). В липні та серпні 2023 року на Львівщині і Закарпатті відбувся III етап Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри „Сокіл“. Черкашину представили три рої у трьох вікових групах. Старша вікова група - рій „Терен“, середня - „Борець“, молодша - „Тернинки“ Тернівського ліцею Тернівської сільської ради.
4.8	Забезпечити проведення на регіональному рівні із залученням громадськості конкурсу з визначення програм та заходів із національно-патріотичного виховання дітей та молоді, розроблених інститутами громадського суспільства, на реалізацію яких надається державна фінансова підтримка	2021-2025 роки	Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)	Щороку Управління проводить конкурсний відбір проектних пропозицій від громадських організацій, ініціативних груп та благодійних фондів (далі – Конкурс) для включення їх до календарного плану Управління та подальшої фінансової підтримки протягом року. Одним із напрямків Конкурсу є формування громадської позиції і національно-патріотичне виховання молоді, популяризація української культури і народних традицій, усвідомлення національної своєрідності. У 2023 році 6 проектів-переможців внесені до календарного плану Управління та реалізовано випереджувач року, а саме: з 22 по 23 квітня 2023 року спільно з громадською організацією „Поклик Яру“ відбулася реалізація конкурсних проектів, розроблених інститутами

			Громадянського суспільства та ініціативними групами: туристичне змагання імені Василя Чучупака. Під час заходу 64 учасники отримали додаткові знання, навички і уміння у сфері національно-патріотичного виховання. Дізналися та ушанували героїв боротьби українського народу за незалежність України, а також взяли участь у туристичному змаганні, де кожну команду чекало випробування: 50 контрольних пунктів, з яких 3 – інтерактивні; 40 км шляху, які пройшли найвитриваліші; холодноярське болото, яке ламало не одного відчайдуха. Крім того, дізналися більше про історію Холодного Яру, про визвольні змагання на його теренах і про головних особистостей під час тих подій; з 12 по 16 червня 2023 року Управлінням спільно з ініціативною групою „Патріотичний музей АТО“ проведено заходи, що спрямовані на підвищення рівня інформованості населення щодо героїчного вкладу воїнів України. Мета – підвищення рівня поінформованості молоді про події сучасної російсько-української війни, національної свідомості, патріотизму, активної громадянської позиції та становлення самодостатньої особистості. Загальна кількість учасників – 102 особи. з 04 вересня по 04 листопада 2023 року реалізація конкурсних проектів, розроблених інститутами громадянського суспільства та ініціативними групами: проект „Клич калини“. Протягом двох місяців було презентовано та розповсюджено збірники творів обдарованої молоді „Клич калини“ в бібліотеках та навчальних закладах Черкащини. Учасники мали змогу поділитися власною творчістю, обмінятися досвідом та ідеями, внести свій вклад у розвиток української культури. Участь у проекті взяли близько 200 молодих людей з Черкащини. 23 вересня 2023 року в м. Канів відбулася реалізація конкурсних проектів, розроблених інститутами громадянського суспільства та ініціативними групами:
--	--	--	--

				квест „Від Святослава до Тараса“. Під час заходу учасники проходили різноманітні завдання та вікторини, піднялися на Тарасову гору, взяли участь в екскурсії, отримали нові знання, яскраві враження та незабутні емоції. Участь у заході взяло 50 осіб. Організатори заходу: Черкаський обласний осередок Всеукраїнської громадської організації „Сокіл Свободи“.
				З 14 по 15 жовтня 2023 року в с. Велика Бурімка, Золотоніського району, Черкаської області відбулася реалізація конкурсних проектів, розроблених інститутами громадського суспільства та ініціативними групами: конкурс радіорепортажів з історико-культурних місць лівобережної Черкащини „Дорога додому“. Під час заходу учасники презентували свої роботи, відвідали історичні місця (давньоруське місто Римів, дуб Богдана Хмельницького, місце стоянки первісної людини), взяли участь у різноманітних майстер-класах, гутірках та вечірній ватрі. Також відбулося нагородження переможців конкурсу радіорепортажів. Організатор заходу: ініціативна група „Чорнобайська хвиля“ 105.5 FM“.
				З 03 по 04 листопада 2023 року – проект „Єднаймося“. У межах заходу, з метою популяризації та збереження культурної спадщини, учасники прикрасили майстерню Черкаського вищого професійного училища будівельних технологій та паркан комунального підприємства „ЧеркасиВодоканал“ патріотичними рядками з віршів українських письменників.
4.9	Сприяння у діяльності клубів, центрів національно-патріотичного виховання, позашкільних закладів, які організовують національно-патріотичні заходи.	2021-2025 роки	Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної державної адміністрації, Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, органи	У системі освіти області організаційні заходи з національно-патріотичного виховання забезпечує Черкаський обласний центр туризму, краєзнавства і екскурсій учнівської молоді ЧОР. У 2023 році в закладах освіти області функціонувало 608 гуртків та клубів патріотичного спрямування, якими охоплено близько 9 тис. дітей. Функціонує 61 козацький клас, де навчається 1 028 учнів. У більшості закладів загальної середньої освіти функціонують рої юних козачат, що працюють у

			місцевого самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)	системі гри „Сокіл” („Джура”) й об'єднують близько 10 тис. дітей та учнівської молоді. Крім цього, у м. Черкаси функціонує позашкільний навчальний заклад „Клуб юних моряків з флотилією” Черкаської міської ради, який безпосередньо займається питаннями національно-патріотичного виховання дітей та молоді, проводить військово-патріотичні заходи з метою популяризації професії військовослужбовця.
4.10	Забезпечити посилення співпраці з територіальними центрами комплектування та соціальної підтримки щодо підготовки молоді до збройного захисту держави, в організації проведення навчально-польових зборів на базі військових частин, профорієнтаційної роботи	2023-2025 роки	Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації, Управління у справах сім'ї, та спорту Черкаської обласної державної адміністрації, Черкаський обласний територіальний центр комплектування та соціальної підтримки, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)	У співпраці з територіальними центрами комплектування та соціальної підтримки протягом квітня – травня 2023 року в закладах освіти області проведено навчально-польові збори з юнаками. Пройшли збори 4 579 учнів, які не підлягають звільненню за медичними показниками та релігійними переконаннями – 3 494 хлопці та 1 085 дівчат, які виявили бажання та проходили навчально-польові збори разом з юнаками. З них: 2 898 учнів закладів загальної середньої освіти області, 855 учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти, 826 студентів закладів фахової передвищої освіти. Збори відбувалися на базах закладів освіти з виїздом для проведення стрільб до військових частин. До проведення навчально-польових зборів було залучено військовослужбовців військових частин області, представників територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, добровольчих формувань територіальних громад, громадських та волонтерських організацій: „Побратими Черкащини”, Військово-патріотичний клуб „Гайдамаки”, „Воїни АТО Черкащини”, „Асоціація саперів України”, „Стілка учасників АТО Жашківщини”, „Прикордонники м. Шпола”, „Сокіл-Свобода”, Супрот AZOV та Септіла м. Черкаси, формування з охорони громадського порядку „Смілянська самооборона „Січ”, добровольче формування „Карпатська Січ”, комітет ветеранів військової служби та правоохоронних органів громадської організації „Організація ветеранів міста Умань”, „Бойове братство

				Україні", козацькі організації: Руськополанська сотня ім. Петра Дорошенка, Лебединський курінь ім. Петра Дорошенка та інші. В якості інструкторів-волонтерів у навчально-польових зборах задіяно 300 учасників АТО, ООС, російсько-української війни.
Забезпечити проведення заходів патріотичного змісту, приурочених до пам'ятних дат (Дня Незалежності України, Дня пам'яті жертв Голодомору, знакових подій, пов'язаних із Революцією Гідності, Дня захисника України, Дня пам'яті жертв політичних репресій, Дня Конституції України, Дня Національної гвардії України та ін.)	2021-2025 роки	Управління та охорони спадщини обласної адміністрації, управління у справах сім'ї, молоді та спорту обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)	культури	В області протягом 2023 року проведено низку заходів з відзначення ювілейних, пам'ятних та історичних дат, міжнародних днів на державному рівні, пов'язаних із вшануванням ветеранів, захистом незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, а також формуванням єдиної державності, проголошенням незалежності України. Так, 20 січня у м. Черкаси з нагоди Дня пам'яті захисників Донецького аеропорту за участі начальника обласної військової адміністрації І. І. Табуриця, заступника голови обласної державної адміністрації О. Г. Шамрая, голови Черкаської обласної ради А. В. Підгорного, міського голови м. Черкаси А. В. Бондаренка, військовослужбовців Збройних Сил України, родин загиблих відбулися заходи, а саме покладання квітів до Меморіального комплексу пам'яті учасників АТО та молебень за здоров'я живих та літля за загиблими захисниками України. Також відбувся показ фільму "Область героїв" у кінотеатрі "Україна". У м. Черкаси з нагоди Дня Соборності України у Черкаському академічному обласному українському музично-драматичному театрі імені Т. Г. Шевченка за участі начальника обласної військової адміністрації І. І. Табуриця, заступника голови обласної ради М. М. Мушкетя, заступника голови обласної державної адміністрації О. Г. Шамрая, заступників міського голови м. Черкаси, військовослужбовців Збройних Сил України, громадськості та представників засобів масової інформації відбулися урочисті заходи, де начальник обласної військової адміністрації І. І. Табуриць вручив державні нагороди та Почесні грамоти і подяки обласної військової

адміністрації.

17 лютого у м. Черкаси з нагоди вшанування пам'яті героїв Дебальцевської битви за участі начальника обласної військової адміністрації І. І. Табуриця, заступника голови обласної державної адміністрації О. Г. Шамрая, першого заступника голови Черкаської обласної ради Р. В. Сушенка, міського голови м. Черкаси А. В. Бондаренка відбулися заходи, а саме покладання квітів до Меморіального комплексу пам'яті учасників АТО та молебень за здоров'я живих та літія за загиблими захисниками України.

20 лютого у м. Черкаси відбулися заходи щодо вшанування пам'яті Героїв Небесної Сотні за участі начальника обласної військової адміністрації І. І. Табуриця, заступника голови обласної державної адміністрації О. Г. Шамрая, першого заступника голови обласної ради Р. В. Сушенка, керівництво міста, учасників Майдану, родини загиблих і громадськість взяли участь у вечорі пам'яті до Дня Героїв Небесної Сотні та поставили лампадки до пам'ятника „Борцям за волю України“.

24 лютого у м. Черкаси за участі начальника обласної військової адміністрації І. І. Табуриця, заступника голови обласної державної адміністрації О. Г. Шамрая, першого заступника голови обласної ради Р. В. Сушенка, керівництво міста у заходах з нагоди річниці повномасштабного вторгнення росії в Україну у Художньому музеї.

14 березня у м. Чигирин біля музею Б. Хмельницького відбулися заходи до Дня добровольця за участі начальника обласної військової адміністрації І. І. Табуриця, заступника голови обласної державної адміністрації О. Г. Шамрая та військовослужбовців Збройних Сил України.

08 травня у м. Черкаси відбулися заходи до Дня пам'яті та примирення і Дня перемоги над нацизмом у Другій світовій війні за участю начальника обласної

військової адміністрації І. І. Табуля, першого заступника голови обласної державної адміністрації Н. М. Кравченко, заступника голови обласної державної адміністрації О. Г. Шамрая, заступника голови обласної ради М. М. Мушіка, першого заступника міського голови м. Черкаси С. О. Тищенко, військовослужбовців Збройних Сил України, студентів та духовенства, які взяли участь у мистецькій акції „Перша хвилина миру“ та вшанували пам'ять полеглих у боротьбі з нацизмом під час Другої світової війни, також відбулося встановлення лампадок до Пароба Слави.

28 липня з нагоди відзначення Дня Української Державності у сквері імені Богдана Хмельницького м. Черкас відбулися урочистості за участі керівництва області і міста, керівників військових формувань, військовослужбовців та громадськості, де начальник обласної військової адміністрації І. І. Табурець вручив державні нагороди та Почесні грамоти обласної державної адміністрації.

23 серпня у День Державного Прапора України та з нагоди відзначення 32-ї річниці Незалежності України за участі начальника обласної військової адміністрації І. І. Табуля, першого заступника голови обласної державної адміністрації Н. М. Кравченко, заступника голови обласної державної адміністрації О. Г. Шамрая, голови обласної ради А. В. Підорного, першого заступника голови обласної ради Р. В. Сущенка, міського голови м. Черкаси А. В. Бондаренка, представників політичних партій, громадських організацій, військовослужбовців Збройних Сил України відбулася урочиста церемонія підняття Державного Прапора України, до якої приєдналися курсанти Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля, військовослужбовці Національної гвардії України та навчального центру „Оршанець“ та урочистості, де начальник обласної військової адміністрації І. І. Табурець

вручив державні нагороди та Почесні грамоти обласної державної адміністрації.

29 серпня у м. Черкаси відбувся молебень і загальнонаціональна хвилина мовчання за загиблими воїнами та покладання квітів до Меморіального комплексу пам'яті учасників АТО за участю керівництва області та міста, представників політичних партій, громадських організацій, військовослужбовців Збройних Сил України та родин загиблих.

29 вересня у м. Черкаси на площі „Дружба народів“ біля пам'ятника Б. Хмельницького відбулися урочисті заходи до Дня захисників і захисниць України за участі начальника обласної військової адміністрації І. І. Табурця, заступника голови обласної державної адміністрації О. Г. Шамрай, голови обласної ради А. В. Підгорного, міського голови м. Черкаси А. В. Бондаренка, представників політичних партій, громадських організацій, військовослужбовців Збройних Сил України, курсантів Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля, військовослужбовців Національної гвардії України та навчального центру „Оршанець“, де начальник обласної військової адміністрації І. І. Табурець вручив державні нагороди та Почесні грамоти обласної державної адміністрації.

З 01 по 02 жовтня 2023 року спільно з ГО „Поклик Яру“ проведено акцію з нагоди відзначення Дня захисників і захисниць України „Запали новий вогонь!“ в с. Мельники Черкаського району Черкаської області. Під час заходу у сакральній місцевості Холодного Яру більше сотні учасників запалили смолоскипи у вигляді живої карти України. Вогонь взяв свій початок з Холодного Яру і символічно об'єднав своїм запалом всі українські землі. Таким чином, у Холодному Яру символічно запалив новий вогонь героїчного минулого та сильного майбутнього нашої Держави, нагадуючи, про незламність духу та силу української нації! Також для

				Учасників було проведено тренінг з тактичної медицини та зброєзнавства. Загальна кількість учасників – 150 осіб. 21 листопада 2023 року у м. Черкаси начальник обласної військової адміністрації І. І. Табурець, заступник голови обласної державної адміністрації О. Г. Шамрай, структурних підрозділів обласної державної адміністрації, обласної ради, міськвиконкому, військовослужбовці, духовенство, депутати обласної та міської ради взяли участь у заходах, присвячених Дню Гідності та Свободи, під час яких відбулося покладання квітів до пам'ятного знаку „Борцям за волю України“ всіх часів та проведено молебень за загиблими Героями Небесної Сотні у Свято-Троїцькому соборі. 06 грудня у м. Черкаси на території спортивно-тренувального комплексу Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України відбулися заходи до Дня Збройних Сил України, де начальник обласної військової адміністрації І. І. Табурець вручив нагороди військовослужбовцям.
4.12	Сприяти проведенню щорічного мистецького пленеру з популяризації Шевченківського краю „Тараса пензлі оживають“	2021-2025 роки	Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної державної адміністрації, Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації, Управління культури та охорони спадщини Черкаської обласної адміністрації	У зв'язку з оголошенням в Україні військового стану щорічний мистецький пленер з популяризації Шевченківського краю „Тараса пензлі оживають“ не проводився.
4.13	Сприяти проведенню фестивалю, спрямованого на патріотичне виховання	2021-2025 роки	Управління у справах сім'ї, молоді та спорту	З 25 по 28 серпня 2023 року спільно з Черкаським обласним молодіжним ресурсним центром проведено

	Молоді та популяризацію краю Тараса Шевченка „She.Fest“		Черкаської обласної адміністрації, Управління та охорони спадщини Черкаської обласної адміністрації	фестиваль, спрямований на патріотичне виховання молоді та популяризацію краю Тараса Шевченка „She.Fest“ в с. Моринці Звенигородського району. У результаті проведених заходів на фестивалі молодь пізнала життя та творчість Тараса Шевченка, покращила знання української мови, взяла участь в гутірках, дискусіях, тематичних обговореннях, що в першу чергу сприяє розширенню колу друзів та підвищенню інтелектуального рівня молоді. Участь у заході взяло 2 000 осіб;
4.14	Сприяти проведенню фестивалю, спрямованого на патріотичне виховання молоді „Холодний Яр –фестиваль нескореної нації“	2021-2025 роки	Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної адміністрації, Управління та охорони спадщини Черкаської обласної адміністрації	З 14 по 17 липня 2023 року Управлінням спільно з громадською організацією „Фестиваль нескореної Нації – Холодний Яр“ проведено фестиваль спрямований на патріотичне виховання молоді „Холодний Яр – фестиваль нескореної нації“. Гасло цьогорічного фестивалю – „Відновлення нескорених“, тому в програмі фестивалю відбулися зустрічі з реабілітологами, психологами, геоплат-терапевтами. Представники Українського ветеранського фонду поділилися досвідом, як ветеранам розпочати власний бізнес. Реалізація даного заходу сприяла активному залученню молоді до національно-патріотичного виховання, формуванню ціннісних орієнтирів і громадянської свідомості, збільшенню чисельності молоді, яка пишається своїм українським походженням, громадянством та готова до виконання обов'язку по захисту незалежності та територіальної цілісності України. У результаті реалізації заходу охоплено близько 4 100 осіб.
4.15	Забезпечити реалізацію національно-патріотичної програми для дітей та молоді „Котигорошко“	2021-2025 роки	Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної	У зв'язку з оголошенням в Україні військового стану заходи зазначеної тематики не проводився.

			державної адміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)	
4.16	Сприяти проведенню військово-спортивного табору, спрямованого на національно-патріотичне виховання молоді „Гайдамацьке коло“	2021-2025 роки	Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної державної адміністрації, Черкаський обласний молодіжний ресурсний центр, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)	У зв'язку з оголошенням в Україні військового стану військово-спортивний табір, спрямований на національно-патріотичне виховання молоді „Гайдамацьке коло“ не проводився.
4.17	Сприяти впровадженню в освітній процес дитячо-юнацької спортивної військово-патріотичної гри „Сокіл“ („Джура“), національно-патріотичної програми для дітей та молоді „Котигорошко“ та інших програм	2021-2025 роки	Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, виконкоми міських рад міст обласного значення, органи місцевого самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)	У закладах освіти області функціонує 608 гуртків та клубів патріотичного спрямування, якими охоплено близько 9 тис. дітей. Функціонує 61 козацький клас, де навчається 1 028 учнів. Більшість з цих осередків використовують програми дитячо-юнацької спортивної військово-патріотичної гри „Сокіл“ („Джура“) та національно-патріотичної програми для дітей та молоді „Котигорошко“. У більшості закладів загальної середньої освіти функціонують рої юних козачат, що працюють у системі гри „Сокіл“ („Джура“) й об'єднують близько 10 тис. дітей та учнівської молоді. В Черкаському обласному центрі туризму, краєзнавства і екскурсій учнівської молоді Черкаської обласної ради впроваджена в роботу навчальна програма з позашкільної освіти військово-патріотичного напрямку «Котигорошко».

Сприяти духовно-патріотичному вихованню молоді	2021-2025 роки	Управління та охорони спадщини обласної адміністрації, релігійні конфесії (за згодою)	Представники різних релігійних організацій області систематично проводять заходи (семінари, лекції) з метою роз'яснення норм християнської моралі, пропаганди здорового способу життя серед населення області. Організуються різноманітні програми, предметом розгляду яких є боротьба з наркоманією, алкоголізмом та тютюнопалінням Релігійними організаціями області організовано роботу недільних шкіл, в яких проводиться духовно-просвітницька робота серед дітей молодшого та середнього шкільного віку. У межах Національного туру "Кіно заради Перемоги!" в області було продемонстровано 8 найменувань фільмів національно-патріотичного спрямування. Усі продюмовані стрічки створені за державної підтримки: "Атлантида" режисера Валентина Васяновича, "Пекельна Хоругва, або Козацьке Різдво" режисера Михайла Кострова, "Памфір" режисера Дмитра Суходолиткий-Собчука, "Довбуш" режисера Олеса Саніна, "Кіборги" режисера Ахтема Сеїтаблаєва, "Коза Ностра. Мама їде" режисера Джованні Дота, "Викрадена наречена" режисер Олег Маламуж; "Мавка. Лісова пісня" режисерів Александра Рубана, Олега Маламужа.
4.18 Популяризувати козацьку педагогіку, козацькі бойові мистецтва, сприяти створенню та діяльності дитячо-юнацьких осередків з бойових мистецтв. Організовувати обласні, районні та міські змагання з бойових мистецтв. Сприяти розвитку мережі козацьких класів на базі закладів загальної середньої освіти	2021-2025 роки	Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації, Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, місцеві органи самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)	Проводиться робота щодо виховання школярів на основі козацької педагогіки. У вересні 2023 року відкрито 13 козацьких класів для 229 школярів. Загалом функціонує 61 такий клас (1028 учнів). Козацата навчаються та виховуються за програмами виховної роботи, спрямованими на формування кращих рис громадянства-патріота своєї держави у душі традицій козацької педагогіки та виховання, зокрема за програмою дитячо-юнацької спортивної військово-патріотичної при "Сокирі" ("Джурга") та національно-патріотичної програми для дітей та молоді "Котигорошко". Класи співпрацюють із козацькими громадськими організаціями та об'єднаннями, із волонтерськими організаціями..

4.20	Для підвищення престижу військової служби сприяти діяльності загонів „Юних Друзів Прикордонників“ на базі закладів загальної та позашкільної освіти та проведенню серед них обласних змагань	2021-2025 роки	Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації, Черкаський обласний територіальний центр комплектування та соціальної підтримки, районні, міські територіальні центри комплектування та соціальної підтримки, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)	У зв'язку з оголошенням воєнного стану, захід не проводився.
4.21	Проведення таборів, походів, зборів-походів, сплавів, вишколів національно-патріотичного виховання	2021-2025 роки	Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)	Управлінням спільно з Черкаським обласним молодіжним ресурсним центром протягом звітного періоду проведено: з 03 по 04 травня 2023 року мандрівку „Шляхами Волі“. Мандрівка місцями сили Холодного Яру, наочний історичний екскурс в події часів Коліївщини та Перших визвольних змагань. Створення з учасників команди, що разом долали труднощі, дружили та досліджували. Загальна кількість учасників – 31 особа; 20 червня 2023 року – вишкіл з тактичної підготовки. Під час заходу учасники дізнавались базові правила поведінки зі зброєю; тренувались розбирати та збирати автомати; вивчили положення для стрільби стоячи, сидячи та лежачи. Учась у заході взяло 22 особи; з 21 по 23 липня 2023 року похід-вишкіл Холодним Яром „Шляхами волі 2.0“. Під час заходу учасники

			отримали додаткові знання, навички і уміння у сфері національно-патріотичного виховання, а головне дізналися та ушанували героїв боротьби українського народу за незалежність України; збільшилася кількість молодих людей, які через ознайомлення з українською духовно-культурною спадщиною поінформовані про героїчні сторінки та сучасності України, а також стануть прикладом із пропаганди громадянської активності серед свого оточення. Загальна кількість учасників – 35 осіб; 17 серпня 2023 року спільно з ЧОМРЦ вишкіл зі стрільби (пневматика). Під час заходу учасники ознайомилися з технікою безпеки поводження зі зброєю та пройшли практичні заняття зі стрільби. Загальна кількість учасників – 20 осіб; 05 вересня 2023 року спільно з ЧОМРЦ – вишкіл зі стрільби. Під час заходу учасники ознайомилися з технікою безпеки поводження зі зброєю та пройшли практичні заняття зі стрільби. Загальна кількість учасників – 15 осіб. 08 жовтня 2023 року спільно з ЧОМРЦ – вишкіл зі стрільби. Учасники на занятті відпрацьовували навички поводження зі зброєю, стрільбу з пневматичної гвинтівки та збір/розбір ММГ АК-47. Загальна кількість учасників – 8 осіб; 12 жовтня 2023 року спільно з ЧОМРЦ – вишкіл з першої медичної допомоги. На заході учасники повністю пропрацювали алгоритм надання першої медичної допомоги по системі МАРСН, ознайомилися зі способами зупинки критичної та некритичної кровотечі та оцінки стану свідомості потерпілого, розглянули питання, як надавати допомогу людям при ДТП та інших назвичайних ситуаціях. Загальна кількість учасників – 20 осіб;
--	--	--	---

5. Утворення органів національно-патріотичного спрямування

5.1	Утворити та забезпечити функціонування підрозділів національно-патріотичного виховання дітей та молоді в існуючих комунальних установах	2021-2025 роки	районні адміністрації, місцевого самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)	На базі комунального закладу „Черкаський обласний молодіжний ресурсний центр“ з 01.01.2016 створено відділ національно-патріотичного виховання, основним завданням якого є взаємодія з молодіжними громадськими організаціями в напрямі реалізації спільних заходів з національно-патріотичного виховання та військово-спортивного спрямування. Штатна чисельність відділу становить 3 особи.
				Упродовж звітного періоду Відділом національно-патріотичного виховання дітей та молоді ЧОМРЦ було проведено 170 заходів (з охопленням 17506 осіб).